

Beszámoló a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók körében végzett 2006. évi ellenőrzési tevékenységéről

1. Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20. §-a alapján a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, nyilvánosság számára szolgáltató elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók (továbbiakban: szolgáltató) hatósági felügyeletét. Az NHH szervezetén belül ezt a tevékenységet az NHH Hivatala Informatikai Szabályozási Igazgatóság végzi.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20. § (2) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20. § (4) bekezdése alapján évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23 §§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

A Nemzeti Hírközlési Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Kormányrendelet 7. § alapján a Hatóság az elvégzett ellenőrzésről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévet követő év április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A jelentés elkülönítetten tárgyalja az új szolgáltatások nyilvántartásba vételével kapcsolatos tevékenységet, a már nyilvántartásba vett szolgáltatók felügyeletével kapcsolatos intézkedéseket, valamint a közigazgatási hatósági elektronikus ügyintézésben alkalmazható elektronikus aláírásokkal kapcsolatos hatósági feladatok teljesülését.

2. A 2006. év során végzett piacfelügyeleti tevékenység

a) Szolgáltatások nyilvántartásba vétele

A Hatóság az Informatikai és Hírközlési Minisztérium bejelentése alapján 2006. március 13-án nyilvántartásba vette az IHM Biztonsági Hitelesítés Szolgáltatót (BHSz), amely – bejelentése alapján -minősített elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltatást, időbélyegzés-szolgáltatást és elektronikus aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatást is kíván nyújtani. A kormányátalakítás és az Informatikai és Hírközlési Minisztérium megszűnése miatt a szolgáltató a működést ténylegesen nem kezdte meg, ezért az Eat. 20. § (3) bekezdés szerinti helyszíni ellenőrzésre eddig nem került sor.

2006. decemberében kérte hatósági nyilvántartásba vételét az első magyarországi minősített elektronikus archiválás szolgáltatást nyújtani kívánó szolgáltató, a Microsec Kft. Az eljárás lezárására, és a nyilvántartásba vételre 2007 elején került sor.

b) Szolgáltatások felügyelete:

A Hatóság 2006. évben elvégezte mind a négy, nyilvántartásában már korábban is szereplő minősített szolgáltató (MÁV Informatika Kft., Magyar Telekom Nyrt., Microsec Kft., NetLock Kft.) kötelező éves helyszíni ellenőrzését. Mind a négy szolgáltató kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyeg-szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás, így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatás környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését is a helyszíni ellenőrzés keretében vizsgálta. Emellett a Hatóság a szolgáltatóktól külön tájékoztatást kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és – amennyiben lehetséges – megelőzésére tett intézkedéseikről is. Ugyancsak kitért a hatósági ellenőrzés a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során határozatba foglalt feladatok teljesítésére, a nem megfelelőségek javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek nyomán azonban nem minden esetben tették meg a szolgáltatók a szükséges intézkedéseket határidőre. Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelőségek korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó feladatlista alapján az év hátralevő részében került sor, utóellenőrzésük a 2007. évi piacfelügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem

megfelelőségek – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanak tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna. A Hatóság egy esetben, a MÁV Informatika Kft. vonatkozásában alkalmazta az Eat. 21. § c) szerinti intézkedésként a minősített tanúsítványok kibocsátásának felfüggesztését, mivel a szolgáltató tartósan nem rendelkezett a jogszabályban előírt megfelelő pénzügyi biztosítékkal és azt a Hatóság kötelező határozata ellenére sem pótolta. A MÁV Informatika Kft. a meg nem felelést az intézkedést megállapító határozat jogerőre emelkedése előtt megszüntette, így a Hatóság az intézkedést a követelmények teljesítésének igazolása után hatályon kívül helyezte. Egyéb ügyekben az Eat. 21-23. § szerinti intézkedés alkalmazása nem volt szükséges.

A nem minősített szolgáltatók esetében a Hatóság az év folyamán folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a szükséges változás-bejelentés megtételét. A nem minősített szolgáltatók esetében helyszíni ellenőrzésre, illetve az Eat. 21-23 § szerinti intézkedés, vagy szankció alkalmazására nem került sor.

A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentése alapján számos esetben elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumok nyilvántartásba vételét.

A Hatóság szolgáltatói kezdeményezésre az Adatvédelmi Biztosnál állásfoglalás kiadását kezdeményezte a hitelesítés-szolgáltatással kapcsolatos személyes adatkezelések jogalapja és kötelezősége kapcsán, az Adatvédelmi Biztos által kialakított állásfoglalást a szolgáltatóknak eljuttatta.

Az Eat. 1. § (2) bekezdése szerinti, az elektronikus aláírások és az aláírt dokumentumok korlátozott és zárt körben való elfogadását külön szerződéses kapcsolatok alapján végző rendszerekkel kapcsolatban a Hatóság az év folyamán több, hivatalból kezdeményezett vizsgálatot folytatott le és a jogértelmezést elősegítendő az ilyen rendszerekre vonatkozóan nyilvános állásfoglalást bocsátott ki, amely a Hatóság honlapján is megtalálható.

c) A közigazgatási hatósági elektronikus ügyintézésben alkalmazható elektronikus aláírásokkal kapcsolatos hatósági feladatok:

A közigazgatási hatósági eljárásokban felhasznált elektronikus aláírásokra és az azokhoz tartozó tanúsítványokra, valamint a tanúsítványokat kibocsátó hitelesítésszolgáltatókra vonatkozó követelményekről szóló 194/2005 (IX. 22.) Kormányrendelet 11. § szerint a Hatóság nyilvántartást vezet a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendekről és azokról a hitelesítés-szolgáltatókról, amelyek ezeket alkalmazzák.

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium bejelentése alapján a Hatóság 2006. február 1-jén nyilvántartásba vette a minisztérium által ajánlásként kiadott, a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendeket. Egyéb, a követelményeknek megfelelő hitelesítési rend bejelentésére a 2006. évben nem került sor.

A Hatóság az érintett szolgáltatók bejelentése alapján nyilvántartásba vette, hogy a MÁV Informatika Kft., a Microsec Kft. és a NetLock Kft. minősített hitelesítés-szolgáltatása, valamint a NetLock Kft. és a Microsec Kft. nem minősített hitelesítés-szolgáltatása körében a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendek alkalmazását is vállalja. A Magyar Telekom Nyrt. minősített hitelesítés-szolgáltatása és a MÁV Informatika Kft. nem minősített hitelesítés-szolgáltatása vonatkozásában a nyilvántartásba vételi eljárás 2006. év végén folyamatban volt.

A 194/2005 (IX. 22.) Kormány rendelet, valamint a közigazgatási követelményeknek megfelelő hitelesítési rendek előírásainak való megfelelést a Hatóság a rendelet 11. § (7) bekezdésének megfelelően a 2007. évi piacfelügyeleti tevékenysége során, a szolgáltatás felügyeleti tevékenységbe integráltan fogja végezni.